

Jubilejas turnīra kontrasti

LATVIJAS PSR 20. ČEMPIONĀTA FINĀLS STARPTAUTISKĀJĀ DAMBRETE

Neizdarot ekskursu divdesmit gadu tālā pagātnē, mēģināsim izdarīt dažus secinājumus pēc ierakstiem jubilejas čempionāta tabulā.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	P.
1. L. Zālītis Rīga	■	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	1	1/2	1	1	12,5
2. E. Mēries Rīga	1/2	■	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	12
3. A. Mogilanskis L.-da	1/2	1/2	■	0	1	1	1/2	0	1	1	1	1	1	1	1	1	11,5
4. V. Zvirbulis Rīga	0	1/2	1	■	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1/2	1	1	11
5. A. Kalpiņš Ogre	1/2	0	0	0	■	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1/2	10
6. E. Rusiņš Rīga	0	0	0	1/2	1/2	■	1	1	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1	10
7. V. Adamovičs Rīga	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	■	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	9
8. B. Gurvičs Rīga	0	1/2	1	1/2	0	0	1/2	■	1/2	1	1/2	1	1	0	1/2	1	8
9. Ļ. Kačs Jūrmala	0	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	■	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	7
10. G. Grintāls Rīga	0	0	0	0	0	0	1/2	0	1/2	■	1	0	1	1	1/2	1	5,5
11. I. Apinis Rīga	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	0	■	1/2	1	1/2	1/2	1	5
12. J. Rūtiņš Bauskas r.	0	0	0	0	0	1/2	0	0	1/2	1	1/2	■	0	1/2	1/2	1	4,5
13. I. Gerelikovs Rīga	0	0	0	0	0	0	1/2	0	0	0	0	1	■	1	1	1	4,5
14. I. Rudens Dobeles	1/2	0	0	1/2	0	0	0	1	0	0	1/2	1/2	0	■	1/2	1/2	4
15. R. Linejs Iecava	0	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	■	0	3
16. E. Beigarts Rīga	0	0	0	0	1/2	0	0	0	1/2	0	0	0	0	1/2	1	■	2,5

Laimoņa Zālītša pārsteidzoši augstais rezultāts liecina, ka viņš var izturēt visgrūtākos pārbaudījumus Vissavienības mērogā. Latvijas čempiona nosaukums iezināts pirmo reizi, bet pilnīgi peļniti.

RPI I kursa students Edvins Rusiņš pēc neveiksmīga starta nezaudēja dūšu, un... par punktu pārsniedza sporta meistara normu. Viņš spēlēja nešabloniski un ar izdomu, atbilstoši mūsdienu prasībām.

Aplūkosim arī medaļas otru pusi. Astoņi meistari pret astoņiem pretendentiem uz šo nosaukumu sasniedza rezultātu 53:11. Pieci labākie meistari meistar-kandidātus burtiski sagrāva — 37,5:2,5 (!). Pat pieredzējuši Rīgas dambretisti nespēja izrādīt nopietnu pretestību turnīra uzvarētājiem. Acīmredzot šobrīd tikai kādi 7–8 dambretisti var sekmīgi startēt Vissavienības mēroga turnīros.

Sacensības notika kinoteātra «Pionieris» foajē. Protams, simtlauciņu dambretes popularitāte visādi jāveicina, tomēr šoreiz nebija istu iespēju izvērst dambretes propagandu, piemēram, organizēt simultānseansus. Ja kāds entuziasts, no ielas puses caur stikliem ievērojis spēlētājus, gribēja redzēt ko vairāk, tad viņam bija jāpērk ieejas biļete uz kinoseansu...

Ja dalībnieki dienā strādā savā darba vietā, ar vienu brīvdienu vien šādā turnīrā ir par maz. Varbūt kaut reizi trīs gadus čempionāta finālu varētu sarīkot ārpus Rīgas? Tad visi dalībnieki būtu vienādos apstākļos.

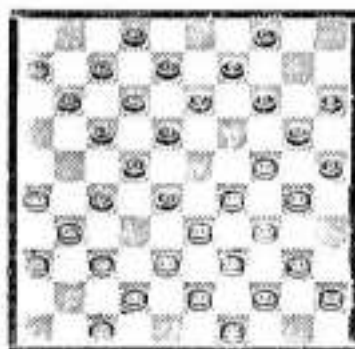
Ļoti labi, ka skatlogā bija ievietota čempionāta tabula ar svaigākajiem rezultātiem. To vajadzētu darīt vienmēr, pat izvietot tabulas vairākās vietās pilsētas centrā. Gaumīgas un uzskatāmas bija arī dalībnieku kartītes (mākslinieks I. Kliņve). Sacensības notika bez incidentiem, turnīra dokumentācija bija teicami noformēta — par to pateicību pelnījis galvenais tiesnesis V. Riekstiņš un atbildīgais sekretārs J. Andersons.

Turnīrā bija sasprindzināta un bezkompromisa konkurence par trīs ceļazīmēm uz PSRS čempionāta pusfinālu. Tādēļ pat pirmā sešnieka savstarpējās cīņās rezultatīvu partiju bija vairāk nekā neizšķirtu. Rets gadījums!

Aplūkosim interesantākās epizodes no čempionāta partijām.

A. Mogilanskis — A. Kalpiņš

1. 32—28 19—23 2. 28:19 14:23 3. 37—32 10—14 4. 41—37 14—19 5. 46—41 5—10 6. 35—30 20—25 7. 33—29 9—14 8. 40—35 3—9 9. 45—40 23—28 10. 32:23 19:28 11. 30—24 18—22 12. 38—33 12—18 13. 42—38 7—12 14. 31—26 1—7 15. 48—42 16—21 16. 37—31 14—20 17. 41—37 10—14 18. 50—45 21—27 19. 35—30.

So Franču atklātnes nomaiņas sistēmu izspēlēja arī A. Bezveršenko ar A. Culkovu. Tas notika pirms mēneša tepat Rīgā — PSRS 18. čempionāta finālā. Pēc nenozīmīgām gājienu secības izmaiņām arī tur radās diagrammā attēlotā pozīcija. Maskavas meistars atrada pareizo turpinājumu: 19. ... 11—16! 20. 38—32 27:38 21. 43:23 7—11. Pēc 22. 33—28! 22:33 23. 39:28 17—21 24. 26:17 11:33 25. 29:38 20:29 26. 31—27 6—11 27. 49—43 11—17 28. 47—41 2—7 29. 44—39 18—22 30. 27:18 13:22 31. 23—19 14:23 32. 30—24 29:20 33. 34—30 25:34 34. 40:27 cīņa turpinājās vēl 23 gājienu, bet noslēdzās neizšķirti. Šī partija, starp citu, pieminēta arī «Dambretes» 1973. gada 1. numura 4. lappusē.

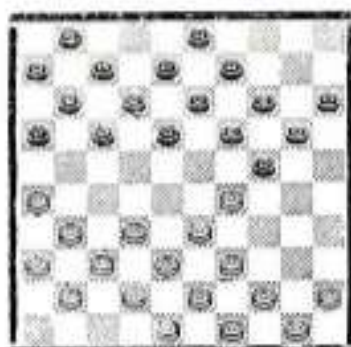
LAIMONIS ZĀLĪTIS pirmo reizi izcīnīja republikas čempiona nosaukumu.

Meistars A. Kalpiņš diemžēl šo moderno sistēmu nebija zinājis un izvēlējās šķietami daudzsološu, bet neko rēktu upuri.

19. ... 27—32? 20. 38:27 11—16. Sekoja skaists atspēkojums.

21. 42—38! 17—21 22. 26:17 12:41 23. 38—32! 28:26 24. 33—28 22:33 25. 29:38 20:29 26. 34:1 25:34 27. 40:29 41—46 28. 38—32 46:40 29. 44:35. Galotnē baltie uzvarēja. Piezīmēsim, ka 1971. gada PSRS čempionāta finālā tieši tādā pašā veidā lielmeistars A. Gantvargs zaudēja starptautiskajam meistaram L. Čipesam.

V. Zvirbulis — L. Apiņš

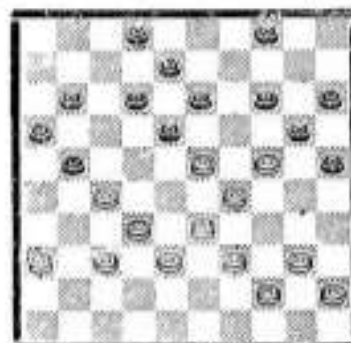

14. ... 17—22. Lai gan uz galda vēl ir 34 kauliņi, melno pozīcija jau zaudēta. Balto uzvaras plans nav sarežģīts, tomēr nepieciešama precīza gājumu secība. Melnajiem vajadzēja turpināt 14. ... 18—23 15. 29:18 12:23, un, kā saka, visa spēle vēl priekšā.

15. 45—40 11—17. Lietas būtību nemaina arī 15. ... 12—17 — 16. 50—45 8—12 17. 32—27 3—8 18. 37—32×

16. 50—45! 6—11 17. 32—27 1—6 18. 37—32. Baltie ieguva kauliņu un uzvarēja.

B. Gurviņš — A. Kalpiņš

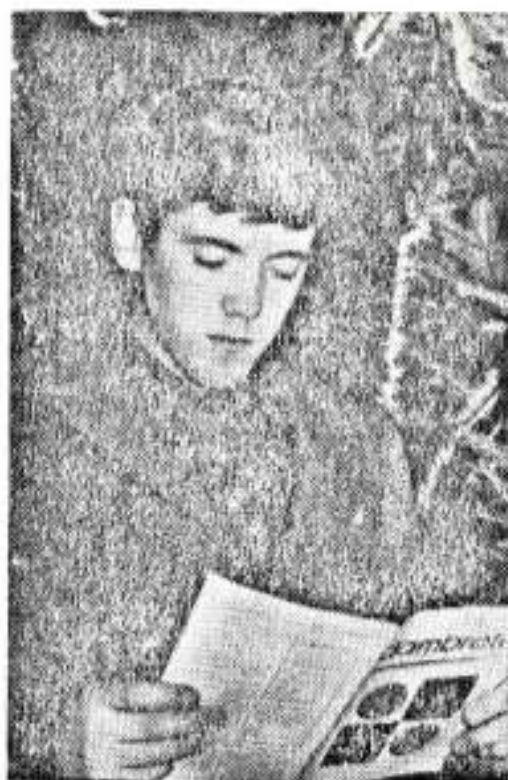

Baltie pamanīja, ka nedrīkst spēlēt centra ar 33. 33—28?, jo seko 33. ... 25—30 34. 24:35 12—17 35. 23:3 20—25 36. 3:20 15:33 37. 39:28 21—26×

33. 37—31?. Izrādījās, ka arī šis turpinājums neglābj no kombinācijas. Vajadzēja spēlēt 33. 40—34.

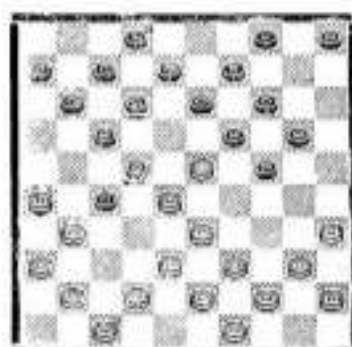
33. ... 12—17! 34. 23:3 21—26 35. 3:21 26:28 36. 33:22 25—30 37. 24:35 2—8 38. 21:3 20—25 39. 3:20 15:42. Septiņu gājumu kombinācija noslēgusies, tagad melnie draud aizgriezt pretinieka galvenos spēkus pa trijnieka līniju.

40. 39—33 42—47 41. 33—28 47—38. Melnie uzvarēja.

Vecā gada pēdējās dienās «piedzima» jauns meistars — EDVINS RUSIŅŠ.

A. Kalpiņš — V. Zvirbulis

19. ... 20—25 20. 41—37?. Pozīcija sarežģīta un bagāta kombināciju iespējām. Tomēr pavisam dīvains liekas fakts, ka baltie zaudē prozaiska nogaidoša gājiena 20. ... 5—10 dēļ.

Baltie varēja izglābties, ilgāku laiku spēlējot bez kauliņa: 20. 23—18! 12:32 21. 33—29 24:33 22. 39:37. Tagad baltie draud četras reizes uzbrukt pretinieka kīlim 27, piemēram, 22. ... 8—12 23. 37—32 11—16 24. 32:21 16:27 25. 42—37 6—11 26. 37—32 11—16 27. 32:21 16:27 28. 41—37 7—11 29. 37—32 11—16 30. 32:21 16:27 31. 47—42 2—7 (labāk samierināties ar to, ka lieko

kauliņu nosargāt nevar, un nostiprināties centrā ar 31. ... 13—18) 32. 42—37 7—11 33. 37—32 11—16? 34. 32:21 16:27 35. 38—33! 27—32 36. 33—28! 22:33 37. 35—30. Baltie atguvuši kauliņu un draud ar pārrāvumu kreisajā spārnā. Interesanti, ka pēc partijas šo variantu uzrādīja pats ... zaudētājs.

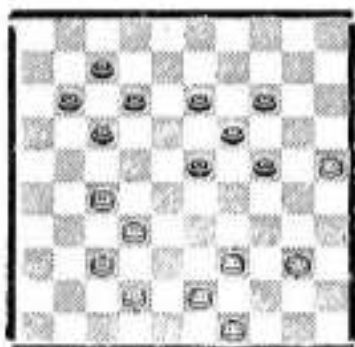
20. ... 5—10 21. 40—34. Nedrīkstēja 21. 37—32 17—21×, bet pēc 21. 47—41 melnie var vēlreiz nogaidīt — 21. ... 10—15.

21. ... 24—29 22. 33:24 22:33! 23. 31:22. Ja 23. 38:29, tad 23. ... 19:30×.

23. ... 19:30 24. 38:29. Nav labāks arī 24. 35:24.

24. ... 17:19 25. 35:24 19:30. Melnie ieguva kauliņu un uzvarēja.

E. Rusiņš — E. Mēriņš

Melnie ļoti tehniski izmantoja taktiskos draudus un ieguva izšķirīgo pārsvaru.

36. ... 11—16 37. 40—35. Vienīgais. Pēc 37. 39—33 vai 37. 37—31 seko 37. ... 24—30 un 38. ... 23—29×. Ja 37. 43—38 vai 37. 42—38, tad 37. ... 17—21 38. 38—33 24—29 39. 33:24 19:30 40. 25:34 23—28×.

37. ... 17—21 38. 39—33 23—29 39. 33—28. Pēc 39. 42—38 vai 39. 43—38 seko 39. ... 24—30.

39. ... 29—34 40. 42—38. Ja 40. 43—39 34:43 41. 49:38, tad 41. ... 12—18 42. 38—33 7—12, un melnie uzvar.

40. ... 24—29 41. 37—31 21—26 42. 27—22 26:37 43. 32:41 19—24. Izrādās, ka kauliņš 41 nevar doties uz lauciņu 31, jo traucē drauds 14—20 un 13—19.

44. 38—32 7—11 45. 41—37 16—21 46. 43—39. Viegli ievērot, ka baltie visu laiku izdara vienīgos gājienus. Joprojām nedrīkst 46. ... 37—31 iepriekš minētā drauda dēļ.

46. ... 34:43 47. 49:38 12—18 48. 28—23 18:27 49. 23:34 11—16. Šajā brīdī baltie pārtērēja apdomas laiku. Nav grūti pārliecināties, ka melno pozīcija uzvarēja.

A. Mogiļanskis — V. Zvirbulis

Balto kreisais spārns sasaistīts, tomēr pretspēles iespējas vēl nav izsmeltas.

32. ... 9—13 33. 34—29. Neko labu nesola 33. 35—30 24:35 34. 33—29, piemēram, 34. ... 3—9 35. 29:7 11:2 utt. Ja 33. 34—30, tad iespējams 33. ...

— Ja šī gada pirmais žurnāla numurs būtu iznācis agrāk, tad es pret Mogiļanskī nebūtu kļūdījies, — saka A. KALPIŅŠ (pa labi).

23—29 34, 27—22 3—8 35, 31—27 4—10 36, 36—31 12—18, un melnajiem jāuzvar.

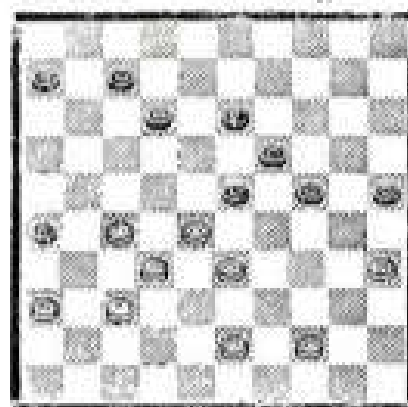
33. ... 23:34 34, 39:30 4—10, Oriģināla plāna sakums.

35. 43—39 12—18, Izrādās, ka pēc nomaiņas 36, 27—22 18:27 37, 31:22 seko kombinācija 37, ... 26—31 38, 37:17 24—29 39, 33:24 13—18, un baltie var panākt neizšķirtu tikai ar 30, 24:13! 18:27 31, 32:21 11:42 32, 30—24 16:27 33, 24—20, Protams, laika trūkumā bija grūti novērtēt šo iespēju.

36. 39—34 18—23 37, 34—29 23:34 35, 30:39 3—8, Baltie piedzīvojuši vēl vienu pārsteigumu: pēc 39, 39—34 seko 39, ... 16—15?, un atkal grūti atrast aizsardzību — ja 40, 34—29, tad 40, ... 16—20 41, 28—22 11—17 42, 22:11 6:17, bet pēc 40, 34—30 var sekot 40, ... 11—17 41, 27—22 6—11 42, 31—27 8—12 43, 36—31 12—18.

39, 28—22 19—23 40, 33—28 24—29 41, 28:19 13:24, Spēlējot «pie paceltiem karodziņiem», pretinīki pa reizi apmainījās ar laipnībām, tomēr melnie uzvarēja.

B. Gurvičs — A. Mogilanskis

45. ... 7—11?, Izdarījis šo šķietami aktīvāko gājienu (draud 46, ... 24—30), Jeņingradietis momentā atcerējās M. Delorjē — I. Kupermana mača 2. partiju. Toties rīdzinieks kanādiešu lielmeistara kombināciju bija paredzējis jau gājienu iepriekš...

46, 37—31! 26:37 47, 32:41 23:21 48, 33—29 24:33 49, 43—38 33:42 50, 41—37 42:31 51, 36:9, Melnie padēvās. Analīze «uz karstām pēdām» pierādīja, ka pēc 45, ... 12—18 un 46, ... 7—12 partijas rezultāts būtu diametrāli pretējs.